

Gemeente Laakdal

Kerkenbeleidsplan

Addendum bij het kerkenbeleidsplan van juni 2017

Goedgekeurd door Bisdome op

Goedgekeurd door de gemeenteraad op

Inleiding en situering

Het vorige kerkenbeleidsplan werd gevalideerd in 2017 en kwam tot stand via een pastorale en burgerlijke werkgroep die allebei de uitwerking van een kerkenbeleidsplan tot opdracht hadden. Nadien boog een gemengde stuurgroep zich over deze tekst die dan finaal door de bevoegde organen van beide actoren werd goedgekeurd.

In dit plan werd er vooral ingezet op valorisatie van de kerkgebouwen en het ‘polyvalent’ gebruik ervan.

Voor geen enkele kerk werd de optie van herbestemming opgenomen.

Omwille van enkele nieuwe maatschappelijke en beleidsmatige tendensen en nieuwe beleids- en juridische instrumenten is het idee gerijpt om opnieuw met een denkoefening rond het kerkenbeleidsplan aan de slag te gaan.

Een stuurgroep bestaande uit een afvaardiging van de Pastorale Eenheid, de kerkfabrieken, een vertegenwoordiger van het Bisdom en het lokaal bestuur, daarbij ondersteund door het Platform Toekomst Parochiekerken, werd opgericht.

Deze stuurgroep kwam samen op 24 oktober en 16 november 2023 en heeft een nieuwe toekomstvisie uitgetekend.

Op 24 oktober jl. vond aldus het eerste overleg plaats waarbij het Pastoraal Plan voor het kerkenbeleid van de PE Meerhout – Laakdal werd voorgesteld.

Dit plan werd besproken in het schepencollege van 26/10/2023.

Vanuit het college werd voorgesteld om op basis van het pastoraal plan en de input vanuit het college een discussietekst op te maken voor de stuurgroep van 16 november.

Dit overleg heeft geresulteerd in een strategisch visie- en beleidsdocument dat als addendum bij het huidige kerkenbeleidsplan een stevige basis vormt om in de eerste helft van 2025 verder op te bouwen wanneer het globale kerkenbeleidsplan (opnieuw) moet geactualiseerd worden. Bedoeling van het voorliggende addendum is dan ook dit strategisch kader te verankeren zodat alle partijen nu reeds een vorm van (rechts)zekerheid verkrijgen over de toekomst van de kerkgebouwen.

Dit is noodzakelijk voor alle actoren om bij de start van de volgende legislatuur met kennis van zaken én met een ruime voorsprong qua (financiële) afstemming aan de respectievelijke meerjarenplannen te kunnen beginnen. De urgentie om op het (lokale) terrein beleidsmatig en operationeel hiermee aan de slag te gaan, kan niet meer ontkend worden en heeft geleid tot het voorliggende addendum.

Evolutie sinds 2017

In opvolging van het goedgekeurd Kerkenbeleidsplan van 2017 is er vanuit de Pastorale Eenheid in samenwerking met de Kerkbesturen werk gemaakt van een plan waarbij een clustervorming voor de parochies is uitgewerkt dat in de eerstvolgende jaren ook geïmplementeerd zal worden.

Voor wat Laakdal betreft houdt dit in dat we van 4 parochies evolueren naar 2 parochies. De parochies Sint-Lambertus Eindhout en O.L. Vrouw en St. Jozef worden samengevoegd tot één entiteit. Hetzelfde gebeurt met de parochies Sint-Niklaas Klein-Vorst en Sint-Gertrudis Groot-Vorst.

Zodra de continuïteit van de pastorale en parochiale zorg niet meer afdoende verzekerd kan worden of er geen continuïteit gewaarborgd is op het vlak van een kerkbestuur in één van de huidige parochies wordt de clustervorming doorgevoerd en wordt de fusie van de parochies ingezet.

Corona heeft mee geleid tot een vertraging in de evolutie van de gemaakte afspraken binnen het Kerkenbeleidsplan van 2017, wat niet wegneemt dat enkele initiatieven door de individuele parochies en kerkbesturen zijn opgenomen in de richting van multifunctioneel gebruik en valorisatie. We vermelden in dit kader graag enkele initiatieven die hebben plaats gevonden:

- 3 van de 5 kerken zijn intussen dagelijks opengesteld voor het publiek,
- Er liepen tentoonstellingen in de kerken van Veerle O.L. Vrouw in de Wijngaard en Sint-Jozef Werkman
- Er waren muzikale evenementen in de kerken van Veerle O.L. Vrouw in de Wijngaard, Sint-Jozef Werkman te Veerle-Heide, Sint-Niklaas Klein-Vorst en Sint-Lambertus Eindhout. Bijna steeds ging het over samenwerkingen met: Muziekacademie Geel, Fanfares, vzw Link, vzw Merodefestival
- 2-jaarlijks evenement POP Values in de kerk Sint-Gertrudis Vorst (2019-2021 en 2023),
- De beslissing tot het plaatsen van zonnepanelen in de kerken van Veerle-Heide en Veerle Centrum samengaand met verbeteringswerken aan de elektriciteitsvoorzieningen, ook in Sint-Lambertus Eindhout waren er elektriciteitsverbeteringen

Anderzijds waren de Kerken van Sint-Lambertus Eindhout en Sint-Niklaas betrokken bij studies in het kader van herbestemming van kerken. De uitgewerkte voorstellen kunnen dienen als inspiratiebron.

Opzet en aanpak

Het decreet van 10 november 2022 stelt:

“Het kerkenbeleidsplan bevat minstens al de volgende gegevens :

1° een beschrijving van de betrokken kerken, met hun cultuurhistorische waarde, hun beschermingsstatuut en hun bouwфysische toestand;

2° informatie over de eigendomstoestand;

3° de situering van elke kerk in zijn ruimtelijke omgeving;

4° een beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie van de betrokken kerken;

5° een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak over de wijze waarop de toekomstige invulling (eredienst, valorisatie, medegebruik, neven- en herbestemming) kan worden gerealiseerd.”

Ter informatie kan ook nog volgende regelgeving meegegeven worden:

- De kerkfabriek moet een meerjarenplanning indienen binnen de 6 maanden na de vernieuwing van de gemeenteraad.
 - o Indien raad wordt geïnstalleerd op 5/12/2024, moet dit dus gebeuren voor 05/06/2025.
 - o De meerjarenplanning gaat in op 1/01/2026.
- De gemeente moet een meerjarenplanning vaststellen voor het einde van het jaar dat volgt op de gemeenteraadsverkiezingen.
 - o Dit moet dus gebeuren voor 31/12/2025.
 - o De meerjarenplanning gaat in op 01/01/2026.
 - o Dit impliceert dat de gemeente zijn meerjarenplanning kan afstemmen op wat in het meerjarenplan van de kerkfabriek staat wat de kerken betreft.
- Een kerkenbeleidsplan wordt verplicht geactualiseerd bij de start van elke lokale bestuursperiode; het kerkenbeleidsplan mag niet ouder zijn dan 6 maanden bij indienen van het meerjarenplan van de kerkfabriek.
 - o Het staat vrij om in de lopende bestuursperiode voor 2024 het bestaande kerkenbeleidsplan te actualiseren.

Als we al deze elementen samen leggen, impliceert dit dat er in de eerste helft van 2025 sowieso een (geactualiseerd of nieuw) kerkenbeleidsplan moet goedgekeurd worden.

Het lijkt opportuun om voor de rest van de legislatuur reeds een kerkenbeleidsplan goed te keuren over die punten waarover reeds overeenstemming bestaat; dit kerkenbeleidsplan vormt dan al een stevige basis om in 2025 te actualiseren. Het geeft de kerkfabrieken bovendien een richtinggevend kader om aan de slag te gaan met hun meerjarenplannen bij het begin van de volgende legislatuur.

Binnen de stuurgroep werd afgesproken om, gelet op de actualisatie in 2025, in de tussenperiode te werken met een addendum aan het huidige kerkenbeleidsplan.

Het voorliggende addendum focust op de visie op de toekomst. De andere (verplichte) hoofdstukken blijven terug te vinden in het bestaande kerkenbeleidsplan en/of zijn eerder objectief vast te stellen feiten. Tegen de actualisatie van 2025 zullen ook deze opnieuw aangepakt worden.

Het uitgangspunt van het addendum is om geen opdeling te maken in een pastorale en burgerlijke visie, maar te komen tot één sterk gezamenlijk standpunt op strategisch niveau dat door alle partijen wordt gedragen. Alzo wordt het kerkenbeleidsplan geen papieren einddoel, maar een startpunt voor door alle partijen op het terrein gewenste veranderingen.

Zoals supra gesteld, is het plan bewust op strategisch niveau gehouden; als we het eens zijn over de grote lijnen kunnen we 2024/2025 gebruiken voor een verdere invulling op concreter niveau en dit meenemen in de actualisatie van het kerkenbeleidsplan bij de start van de volgende legislatuur.

Duidelijkheid troef – enkele definities

Voor de volledigheid geven we hieronder de verschillende gebruiksmogelijkheden weer voor een eventuele toekomstige invulling van de kerken en wat de betekenis hiervan is:

- **Valorisatie:** de kerk wordt opengesteld voor andere initiatieven naast de liturgische activiteiten die het kerkgebouw in al zijn aspecten kan versterken en bevorderen (religieuze en culturele, historische en kunsthistorische, architecturale en landschappelijke aspecten);
- **Medegebruik:** het kerkgebouw wordt opengesteld voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen;
- **Nevenbestemming, multifunctioneel gebruik:** dit is een nevenbestemming in de “tijd”. Wanneer er geen religieuze activiteiten in de kerk plaatsvinden, kan het gebouw gebruikt worden door andere organisaties (vb. repetities fanfare);
- **Nevenbestemming, gedeeld gebruik:** dit is een nevenbestemming in de “ruimte”. In de kerk worden architecturale aanpassingen gedaan; er is een liturgische ruimte, met daarnaast ruimte voor één of meer lokalen voor een andere permanente invulling;
- **Herbestemming:** de kerk wordt definitief aan de eredienst onttrokken en komt niet meer in aanmerking voor religieuze activiteiten.

Een andere vorm van categorisering is de volgende:

- **Kerk met A-statuu**t: kerkgebouwen die maximaal hun huidige bestemming behouden (valorisatie).
- **Kerk met B-statuu**t: kerkgebouwen waarvoor op korte termijn (binnen maximaal vijf jaar na het schrijven van het kerkenbeleidsplan) her- of nevenbestemming onderzocht dient te worden.
- **Kerk met C-statuu**t: kerkgebouwen waar op middellange termijn (binnen de tien tot vijftien jaar na het verschijnen van het kerkenbeleidsplan) gesproken dient te worden over behoud voor de eredienst, her- of nevenbestemming.

Gerijpte geesten en voortschrijdend inzicht in een veranderend en complex landschap

De laatste jaren is men zich op alle beleidsniveaus bewust geworden van de noodzaak om de problematiek van de toekomst van de kerken niet meer uit de weg te gaan.

Zo zijn de bisdommen de pastorale kaart aan het hertekenen: de pastorale eenheden zullen groter worden dan de huidige parochies met als logisch gevolg fusies van parochies en het ontstaan van grotere juridische entiteiten inclusief het verdwijnen van kerkfabrieken.

Daarbij komt dat kerken dikwijls een bijzondere beheersstructuur hebben. Ze worden uitgebaat door een openbaar bestuur (een kerkfabriek, meestal met inzet van vrijwilligers), maar niet zelden is de gemeente-eigenaar. Dit is ook in Laakdal voor vier van de vijf kerken effectief het geval.

Het maakt de oefening die komt na de goedkeuring van de toekomstvisie er niet makkelijker op en zal nog intens overleg vergen.

Ook de Vlaamse regering zet in op een toekomstgericht beleid inzake her- of nevenbestemming van kerken. Er werd terzake een visienota goedgekeurd die hefbomen formuleert om stappen vooruit te zetten en een hernieuwde dynamiek te doen ontstaan in het her- of nevenbestemmen van niet meer of ten dele voor de eredienst noodzakelijke kerken door er met aangepaste beleidsinstrumenten op in te spelen.⁽¹⁾

¹ Visienota aan de Vlaamse regering van 19/07/2021 inzake beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen en ingediend door de Ministers Bart Somers en Matthias Diependaele.

Deze visienota bouwt o.a. verder op een bevraging van de Vlaamse burgemeesters over de her- en nevenbestemming van parochiekerken waar enkele interessante conclusies in terug te vinden zijn.⁽²⁾

De kernvraag is welk beleid kan gevoerd worden om enerzijds leegstand, verval of verwaarlozing van kerken te vermijden en anderzijds erop gericht is om deze gebouwen te blijven gebruiken, ze open te stellen, te ontsluiten en een nieuwe duurzame toekomst te geven. Een vraag die voor de lokale besturen (kerkfabrieken, gemeenten) een gigantische uitdaging vormt die alleen in consensus en met een gemeenschappelijke visie kans op slagen heeft.

Andere hefboomen als katalysator

Sinds het vorige kerkenbeleidsplan zijn er nieuwe handvaten en beleidsinstrumenten gekomen om beter te kunnen inzetten op een toekomstig beleid inzake de kerken.

- De oprichting van een Platform Toekomst parochiekerken, met een stuurgroep met alle belanghebbenden én met de VVSG en Parcum als uitvoerende instanties. Dit Platform is opgericht in 2022 en wil het eerste aanspreekpunt zijn voor lokale besturen. Dit gezamenlijk initiatief is erop gericht om voor meer parochiekerken waar het liturgisch gebruik afneemt of wordt stopgezet een (ver)nieuw(d)e functie of gebruik uit te werken, gemeente- en kerkbesturen concreet te ondersteunen in de verschillende stappen richting deze realisatie én het tempo waarin dit daadwerkelijk wordt gerealiseerd, gevoelig te verhogen. Op deze manier blijven de kerkgebouwen een belangrijke maatschappelijke en waarde(n)volle functie in de kernen vervullen én blijft het in stand houden van het kerkgebouw financieel beter draagbaar. De focus voor de werking ligt dus op het faciliteren van een structurele en gedragen neven- of herbestemming.⁽³⁾
- De verplichte opmaak van een kerkenbeleidsplan uiterlijk begin 2025 (bij de start van een nieuwe lokale bestuursperiode). Deze verplichting is ondertussen opgenomen in het eredienstendecreet van 7 mei 2004 (artikel 33/2) en moet *“een gedragen langetermijnvisie bieden voor alle gebouwen die bestemd zijn voor de eredienst op het grondgebied van de gemeente”*. Het treedt in voege op 01/01/2025.⁽⁴⁾

² Eindrapport van 19/04/2021 – bevraging van de Vlaamse burgemeesters over de her- en nevenbestemming van de parochiekerken.

³ Beleidsnota 28/03/2022 Platform Toekomst Parochiekerken. Naar een nieuwe toekomst voor de Vlaamse parochiekerken, blz. 5.

⁴ Artikel 33/2.

Dit artikel is nog niet in werking. Hieronder vindt u de eerste "toekomstige versie".

(01/01/2025- ...)

Het meerjarenplan, vermeld in artikel 41, en eventuele wijzigingen ervan, is gebaseerd op een kerkenbeleidsplan.

- De uitbreiding van de subsidiemogelijkheden. Voor de niet beschermde kerken gebeurde dit door een wijziging van het decreet van 12 juli 2013 en het daarbij horende besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013.
- Diverse premies leggen een verband met het kerkenbeleidsplan. Het kerkenbeleidsplan vormt de basis voor subsidies. Zo is bv. de verhoogde premie van 60% enkel mogelijk voor een beschermd gebouw van de eredienst indien er een 'actueel' kerkenbeleidsplan is. Sinds 2013 zijn er ook subsidiemogelijkheden voor investeringswerken die nevenbestemming mogelijk maken (gedeeld gebruik). Ook haalbaarheidsstudies voor her-of nevenbestemming kunnen een subsidie bekomen van 30%.
- In ieder geval stelt de visienota van de Vlaamse regering dat het beschikken over een goedgekeurd kerkenbeleidsplan een voorwaarde wordt voor het bekomen van onroerenderfgoedpremies, en voor het bekomen van Vlaamse subsidies voor niet beschermde kerken door de eredienstbesturen.
- Voor beschermde kerken wordt valorisatie een minimale vereiste voor het bekomen van een verhoogde erfgoedpremie en neven- of herbestemming een minimale vereiste voor het bekomen van een premie herbestemmingsonderzoek.
- De Vlaamse Regering wil lokale besturen verder stimuleren om nieuwe invullingen te geven aan de parochiekerken die niet meer noodzakelijk zijn voor de eredienst. [Het decreet van 10 november 2022](#) zorgt voor een uitbreiding van de subsidiemogelijkheden voor lokale besturen en kerkbesturen om projecten van neven- en herbestemming op te nemen. De Vlaamse Regering heeft onlangs definitief het subsidiebesluit van 20 december 2013 gewijzigd waarbij de voorrangregeling wordt aangepast.

Een kerkenbeleidsplan is een schriftelijk document dat een lokaal gedragen langetermijnvisie bevat voor alle parochiekerken op het grondgebied van de gemeente. Het is goedgekeurd en ondertekend door het representatief orgaan van de rooms-katholieke eredienst en door het gemeentebestuur. Het kerkenbeleidsplan bevat minstens al de volgende gegevens:

- 1° een beschrijving van de betrokken kerken, met hun cultuurhistorische waarde, hun beschermingsstatuut en hun bouwfysische toestand;
- 2° informatie over de eigendomstoestand;
- 3° de situering van elke kerk in zijn ruimtelijke omgeving;
- 4° een beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie van de betrokken kerken;
- 5° **een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak over de wijze waarop de toekomstige invulling (eredienst, valorisatie, medegebruik, neven- en herbestemming) kan worden gerealiseerd.**

Het kerkenbeleidsplan, of de ondertekende bevestiging van een bestaand kerkenbeleidsplan, is niet ouder dan zes maanden als het meerjarenplan wordt ingediend met toepassing van artikel 42, eerste lid. Als dat nog niet het geval is op het ogenblik dat het meerjarenplan wordt ingediend, dan kan de gemeenteraad in het meerjarenplan investeringsuitgaven voor het gebouw van de eredienst waarvoor er geen overeenstemming bestaat over de toekomstige functie opschorten tot het ogenblik dat er een aangepast meerjarenplan wordt goedgekeurd dat wel gebaseerd is op een nieuw of herbevestigd kerkenbeleidsplan.

- De huidige subsidies van het agentschap Binnenlands Bestuur blijven inzetbaar voor nieuwbouw, aankoop en verbouwing, renovatie, studies voor neven- of herbestemming en aanpassingsinvesteringen voor de nevenbestemming van parochiekerken. De toegekende subsidie bedraagt maximaal 30 % van de kostprijs. De subsidiebasis wordt verhoogd met 7 % als tussenkomst voor de algemene kosten.
- Het is vanaf nu mogelijk om subsidies te verkrijgen voor de opmaak van opmetingsplannen en trajectbegeleiding voor neven- of herbestemming. Dat laatste gaat bijvoorbeeld over participatietrajecten.
- De subsidies breiden uit naar parochiekerken die bij aanvraag maximaal vijf jaar geleden onttrokken zijn aan de eredienst. Dit maakt het mogelijk om ook voor deze kerken subsidies aan te vragen voor haalbaarheidsstudies, opmetingsplannen en processen van trajectbegeleiding, én basisinvesteringen die een latere herbestemming mogelijk moeten maken. In geval van niet prioritaire nevenbestemming is er geen bovengrens. ⁽⁵⁾

It takes two to tango - een gedragen toekomstvisie voor Laakdal

De pastorale blik als startpunt

De vertrekbasis voor het nieuwe kerkenbeleidsplan is het pastoraal plan kerkenbeleid van 24/10/2023 zoals opgemaakt door de Pastorale Eenheid (zie bijlage).

De krijtlijnen voor de volgende jaren in het pastoraal plan werd door het nieuwe team van de Pastorale Eenheid in 2023 opgemaakt, rekening houdend met de duidelijke veranderingstendensen in het kerkelijk en maatschappelijk landschap.

Dit pastoraal plan schetst de Laakdalse situatie tegen de achtergrond van de wijzigende maatschappelijke tendensen en maakt ze concreet toepasbaar op het kerkenbeleidsplan van Laakdal. Dat hierbij in de toekomst wordt geopteerd om van vier naar twee parochies te evolueren, is ongetwijfeld een gegeven dat mee de richting aangeeft.⁽⁶⁾

Het pastoraal plan geeft het perspectief aan voor de zienswijze die in dit addendum wordt uitgetekend.

⁵ VVSG-website. Zie het decreet van 10/11/2022 tot wijziging van het decreet van 7/05/2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, het decreet van 12/07/2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet confessionele morele dienstverlening en crematoria en het onroerendergoeddecreet van 12/07/2013 wat betreft de eventuele her- of nevenbestemming van parochiekerken.

⁶ O.L.V Sint-Jozef Veerle en Sint-Lambertus Eindhout enerzijds en Sint-Niklaas Meerlaar en Sint-Gertrudis Vorst anderzijds.

Valorisatie en nevenbestemming, multifunctioneel gebruik, als onderbouw

Het is evident dat gedurende het traject voor alle kerken de liturgische en pastorale functie in al zijn aspecten als kernactiviteit aanwezig en behouden blijft waar mogelijk.

Valorisatie en nevenbestemming als multifunctioneel gebruik stonden echter reeds ingeschreven in het kerkenbeleidsplan van 2017 met voorstellen van zowel de pastorale als burgerlijke werkgroep. Ook in het pastoraal plan van oktober 2023 worden de mogelijkheden tot valoriseren opgenomen.

Het openstellen van kerken voor allerlei andere initiatieven wordt in dit addendum bevestigd als benedengrens voor alle kerken op het grondgebied van Laakdal. Een kerk kan immers verschillende betekenislagen hebben die compatibel met elkaar zijn.

Ook de Vlaamse bisschoppen hoeden ervoor om het kerkgebouw niet louter functioneel in de zin van “wat we pastoraal nodig hebben” te bekijken en zijn zich bewust van de meervoudige betekenis.⁽⁷⁾

De effectieve invulling hiervan mag divers zijn. De kerk als ontmoetingsplaats: mensen verbinden en samenbrengen moet de basisopdracht zijn, zowel met sacrale als profane insteek.

De kerk is open en gastvrij als stilte- en troostplek voor wie behoefte heeft aan reflectie, meditatie, bezinning of voor het organiseren van pastorale activiteiten.

Valorisatie en nevenbestemming, multifunctioneel gebruik bieden ook de kans om de erfgoedwaarde van de kerkgebouwen in de schijnwerpers te zetten: activiteiten of initiatieven die dit versterken worden toegejuicht en moeten kansen krijgen.

In combinatie met een toeristische ontsluiting en culturele belevingsmogelijkheden kunnen de kerkgebouwen de rol van ontmoetingsplaats effectief op het terrein waarmaken.

Door deze transversale kruisbestuiving zullen de kerkgebouwen zichzelf meer en meer in de kijker zetten en in een positieve catch-22 terecht komen.

Mag het ietsje meer zijn? Een statuut als extra laag

De evolutie naar twee parochies heeft uiteraard consequenties voor (het gebruik van) de kerkgebouwen.

In dit kader wordt in het kerkenbeleidsplan ingeschreven dat aan de kerken van Sint-Lambertus Eindhout en Sint-Niklaas Meerlaar een B-statuuut wordt toegewezen. Dit impliceert dat voor deze kerken binnen vijf jaar na validatie van dit kerkenbeleidsplan de her- of nevenbestemming is onderzocht. De termijn van vijf jaar is een maximale termijn en

⁷ Visietekst Vlaamse bisschoppen, Het kerkgebouw, betekenis en toekomst (juni 2019).

vroegere besluitvorming op dit vlak in consensus tussen de betrokken actoren is het streefdoel.

Voor de kerk van Eindhout wordt er prioritair werk gemaakt van een publieke of private herbestemming en dus onttrekking aan de eredienst naar een profaan, niet-onwaardig⁽⁸⁾, waardevol en financieel haalbaar gebruik van het kerkgebouw.

De kerk van Vorst Meerlaar krijgt een nevenbestemming gedeeld gebruik toegewezen waarbij eveneens een niet-onwaardig gebruik als toetssteen opgenomen wordt.⁽⁹⁾

Wat de kerk van Vorst Centrum en Veerle Centrum betreft, wordt tegen ten laatste eind 2028 in onderling overleg bekeken of en welk van deze twee kerken eventueel in aanmerking komt voor het C-statuuut.

Kerk Sint-Jozef Werkman Heide – een buitenbeentje in het Laakdals kerkenlandschap

Aangezien deze kerk zowel inzake eigendom als beheer in handen van de kerkfabriek is, heeft deze ook het initiatief in handen.

Het gemeentebestuur is bereid over de toekomst van deze kerk en haar omgeving in overleg te gaan en zich faciliterend op te stellen naar toekomstige oplossingen toe.

Kapellen

Het beheer en beleid ten aanzien van de - voor de eredienst erkende - grotere kapellen van OLV Zeven Weeën (Ham) en die van Sint-Bavo (Trichelhoek) te Eindhout wordt eveneens nu reeds opgenomen in dit addendum bij het Kerkenbeleidsplan. Dit gebeurt om voor deze geklasseerde gebouwen een verhoogde erfgoedpremie te kunnen aanvragen/verkrijgen.

⁸ Voor de definitie van 'niet-onwaardig' kan verwezen worden naar de omschrijving die door de Vlaamse bisschoppen op 10/09/2020 hieraan is gegeven bij herbestemming:

- Gebruik door niet-rooms-katholieke christelijke gemeenschappen die lid zijn van de Wereldraad der Kerken. De kerk wordt dan herbestemd voor religieus gebruik en overgedragen aan een niet-rooms-katholieke christelijke eredienst.
- Een nieuw gebruik voor onderwijs, voor caritatieve, sociale, culturele doeleinden en bestemmingen voor sociaal ondernemerschap en (semi) commerciële doeleinden die rekening houden met de oorspronkelijke religieuze missie van het gebouw.

⁹ Voor nevenbestemming stellen de bisschoppen dat erover moet gewaakt worden dat die in overeenstemming is met de hoofdfunctie als gebouw van de eredienst.

Samenvatting

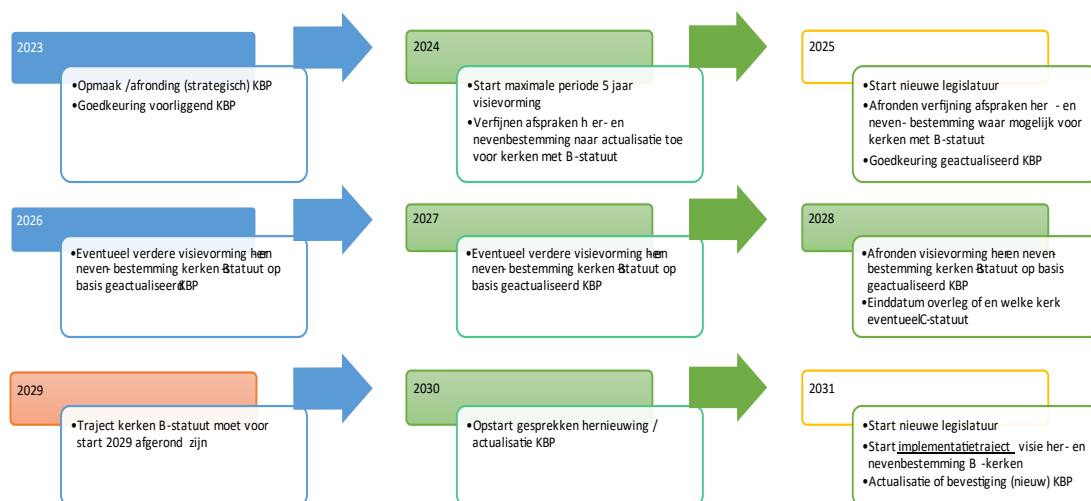
Kerk	Deelgemeente	Toekomstvisie	Statuut
Sint – Lambertuskerk	Eindhout	Valorisatie Herbestemming	B-statuu
O.L.V. in de Wijngaard	Veerle centrum	Valorisatie Nevenbestemming multifunctioneel gebruik	A-statuu
Sint – Jozef Werkman	Veerle Heide	Valorisatie Nevenbestemming multifunctioneel gebruik	B-statuu
Sint – Niklaaskerk	Vorst Meerlaar	Valorisatie Nevenbestemming gedeeld gebruik	B-statuu
Sint – Gertrudiskerk	Vorst Centrum	Valorisatie Nevenbestemming multifunctioneel gebruik	A-statuu

En wat nu? Een stappenplan en huiswerk

Dit addendum bij het kerkenbeleidsplan schept een strategisch kader waarbinnen verdere gesprekken kunnen plaatsvinden die in 2025 moeten leiden tot een actualisatie ervan. Voor deze gesprekken zal nog een methodiek worden uitgewerkt.

In dit addendum engageren de partijen zich hiermee aan de slag te gaan na de validatie door de respectievelijke bevoegde organen (bisschop en gemeenteraad).

Schematisch kan het verder traject er als volgt uitzien:

2023

In 2023 wordt het voorliggende addendum bij het kerkenbeleidsplan afgewerkt en gevalideerd door de bevoegde instanties.

2024

In 2024 start de maximale periode van vijf jaar voor de visievorming rond her- en nevenbestemming voor de B-kerken. We gaan in overleg voor het verfijnen van de gekozen strategische opties en dit met het oog op de actualisatie van het kerkenbeleidsplan in 2025, na de installatie van het nieuwe gemeentebestuur.

De focus zal hierbij liggen op de twee kerken die een B-statuu hebben verkregen (financiële afspraken, vastleggen verantwoordelijkheden en verplichtingen, toekennen eigenaarschap, inventariseren van o.a. bestaande overeenkomsten, uittekenen gevolgen, enz.).

Het opzet is om deze finalisering klaar te hebben tegen 2025.

2025

In 2025 start de nieuwe legislatuur en moet het (nieuwe, geactualiseerde) kerkenbeleidsplan opnieuw gevalideerd worden door de betrokken instanties.

2026 – 2028

In deze periode loopt het traject voor de B-kerken verder waar dit nog niet afgerond zou zijn.

Volgende onderwerpen zullen hierbij aan bod komen (niet limitatief):

- Hoe zien we concreet de invulling van de nevenbestemming kerk Vorst Meerlaar?
- Hoe zien we de invulling van de herbestemming kerk Eindhout?
- Wat is de conclusie inzake de kerk van Veerle Heide?
- Hoe kunnen we de subsidiemogelijkheden maximaal inzetten?
- Opmaken ramingen kostprijs her- en nevenbestemming in de tijd.
- Uittekenen spectrum participatietraject: van breed traject tot beperkte klankbordgroep?
- Verder uitklaren waar nodig van de aspecten waar we in 2024 mee van start gaan.
- Enz.

2029

Voor B-kerken geldt een maximumtermijn van 5 jaar. In theorie moet het onderzoek/traject aldus ten laatste afgerond zijn bij de start van het jaar 2029.

Partijen engageren zich om te pogen dat (een) dossier(s) vroeger afgerond wordt: het dossier kerk Eindhout vindt mogelijks vroeger een consensus waardoor de opstart dossier herbestemming vroeger kan aanvangen.

2030

In 2030 starten de gesprekken op met het oog op een hernieuwing / actualisatie van het volgende kerkenbeleidsplan.

2031

In 2031 start er een nieuwe legislatuur, kunnen de nodige budgetten worden voorzien en kan er effectief gestart worden met de realisatie van de her en/of nevenbestemming.

Indien de regelgeving niet wijzigt, start eveneens de cyclus van actualisatie of bevestiging (nieuw) kerkenbeleidsplan.

Tot slot

De snelle pastorale en maatschappelijke evolutie maakt een update van het kerkenbeleidsplan van 2017 noodzakelijk.

Dit addendum actualiseert vooral hoofdstuk 4 van het huidige kerkenbeleidsplan en staat voor een nieuwe visie betreffende de toekomst van de kerken in Laakdal.

De visie wordt gedragen door alle actoren. Het neemt niet weg dat er nog werk aan de winkel is en er nog verdere stappen moeten gezet worden.

Voor de verdere aanpak van het dossier wordt er nog een methodiek en een stappenplan vastgelegd waarin alle partijen zich kunnen vinden. Deze methodiek moet zowel inhoudelijk als naar monitoring toe soelaas brengen en de voortgang bewaken.

Alle betrokken partijen engageren zich om tegen de actualisatie van 2025 naar aanleiding van de opmaak van de wijziging van het meerjarenplan voor het volgende beleidsjaar op een constructieve manier de oefening verder op te nemen en de details verder uit te werken binnen de vastgestelde strategische visie van dit addendum.

Bijlagen bij het addendum:

- Kerkenbeleidsplan juni 2017
- Pastoraal plan voor het kerkenbeleid van de Pastorale Eenheid H. Norbertus Meerhout/Laakdal van 24 oktober 2023

Ondertekening addendum bij het kerkenbeleidsplan juni 2017

Naam	Functie/organisatie	Handtekening
Norbert Wauters	Deken Zuiderkempen	
Dries Majewski	Stafmedewerker Bisdom Antwerpen	
Eric Seghers	Pastorale Eenheid	
Felix Vanbel	Voorzitter centraal kerkbestuur	

Jerry Verspreet	Algemeen directeur	
Ils Van Hove	Voorzitter gemeenteraad	